

Memo

Aan : de raad van Westerveld
Van : Klaas Smidt
Datum : 1 april 2020
Betreft : Beantwoording vragen fractie PW aanleiding van de concept-zienswijze op de kaderbrief 2021 van Reestmond

De fractie van Progressief Westerveld heeft naar aanleiding van de concept-zienswijze op de kaderbrief 2021 van Reestmond een aantal vragen gesteld aan het college.

Wethouder Smidt, AB-lid in Reestmond, stuurt u namens het college ten behoeve van de bespreking in de raad vooraf de schriftelijke antwoorden.

In de bijlage bij deze brief is - ter illustratie - een aantal berekeningen weergegeven ter vergelijking.

1. De voorgestelde nieuwe verdeling van lasten van de gemeenschappelijk regeling Reestmond heeft vergaande financiële consequenties voor de deelnemende gemeenten.

Antwoord:

Sinds 2015 is de Rijksbijdrage voor de WSW opgenomen in het participatiebudget. Basis van de verdeling is het aantal sw-ers (SE) dat per 1 januari 2015 in de gemeente woonde. Tevens bevat dit participatiebudget geld voor meer regelingen dan alleen de oude sw-ers. Daarnaast is het geld vrij besteedbaar. De begroting van Reestmond kende (met vier gemeenten) en kent (met de huidige drie gemeenten) een verdeelsleutel op basis van 50% sw-ers (SE) van en 50% op basis van inwoneraantal. Deze 50/50 verdeling pakt voor Westerveld nog steeds redelijk neutraal uit. Voor Staphorst echter, met relatief weinig SE t.o.v. het aantal inwoners pakt dit zeer nadelig uit. Voor Meppel geldt precies het omgekeerde.

2. Wat heeft het college gebracht tot de huidige ferme stellingname?

Antwoord:

De verdeelsleutel tussen gemeenten is een regelmatig terugkerende discussie vanaf 2011. De discussie ging onder andere over de relatieve hoge inbreng aan toegevoegde waarde van Westerveld in de GR (vnl de 'groenopdrachten'). Dit heeft echter nooit geleid tot een aanpassing van de verdeling, omdat hier binnen de GR geen bestuurlijke consensus over ontstond.

De reden dat de discussie nu opnieuw ontstaat is tweeledig:

- a) De huidige verdeling staat een financieel aanvaardbare overname van de groen-medewerkers door Westerveld in de weg;***
- b) De huidige verdeelsystematiek pakt nadelig uit voor Staphorst.***

3. Verwacht het college een positieve ontvangst van dit voorstel bij de deelnemende gemeenten? In het verlengde hiervan: er zou een extra AB-vergadering in september worden gepland, waar over dit onderwerp gepraat zou worden. Kan het college hier verslag van doen, of de notulen toezenden aan de raad.

Dat verwachten wij wel. Er is een opdracht vanuit het Dagelijkse Bestuur van Reestmond geformuleerd waarin de directeur van Reestmond de opdracht heeft gekregen deze nieuwe verdeling door te voeren in de begroting van 2021.

In de AB vergadering van 26-09-2019 is gesproken over de verdeelsleutel. Aangegeven is dat het DB een extern bureau inzet om een advies op te stellen voor het bestuur en de deelnemende gemeenten, waarin de verschillende mogelijkheden (van verdeling) en voor- en nadelen en/of kenmerken van de verschillende (Governance)modellen.

4. Wat betekent de passage dat het college pas verantwoord verdere uitwerking aan het RIO kan geven als er een meer passende verdeling is vastgesteld? Wat wordt de positie van onze leden in het bestuur van Reestmond als de verdeling niet wordt gewijzigd?

Antwoord:

Voor de dekking van de kosten is van groot belang welke verdeelsleutel gehanteerd gaat worden om te bepalen wat de overgang van de groenmensen gaat kosten. Er zijn twee constructies mogelijk zijn:

- 1. Dienstverband direct onder verantwoordelijkheid gemeente.***
- 2. Medewerkers blijven in dienst van Reestmond, maar worden gedetacheerd aan ROVA.***

Beide constructies hebben hun eigen prijskaartje en vergen een andere organisatie. De kosten variëren tussen de één en twee miljoen waarbij ook het groenonderhoud als dekking kan worden gebruikt. Afhankelijk van de verdeelsleutel worden de extra kosten voor onze gemeente op dit moment geraamd op maximaal € 700.000.

Dat bedrag kan wijzigen afhankelijk van de verdeelsleutel en de gekozen constructie.

De beide leden van bestuur maken zich hard voor een meer evenwichtige verdeling zoals voorgesteld, waarbij wij tevens in staat gesteld worden om de groen medewerkers dichterbij de gemeente werkzaam te laten zijn.

5. Wil het college (financieel) inzicht geven in het niet doorgaan van de overgang van de Groen-medewerkers naar ROVA. Zijn de voorwaarden die ROVA stelde gewijzigd ten opzichte van de uitgangspunten uit het rapport dat gemaakt is over de overgang van het personeel naar onze gemeente? Is de overgang naar (bijvoorbeeld) Donkergroen nog aan de orde geweest?

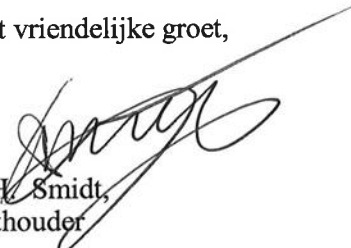
Antwoord:

In feite geldt hier het antwoord bij vraag 4. Deze keuze voor ROVA is destijds gemaakt vanwege de mogelijkheid van 'inbesteden'. Door aandeelhouder te worden (dat zijn we al voor het onderdeel 'afval') gaan we een langjarig partnerschap aan, dat meer zekerheid biedt voor de medewerkers. We hebben – net als met ROVA – verkennende gesprekken gevoerd en gevoerd met Donkergroen. Uit de verkenning kwam een lichte voorkeur voor ROVA. Zou de voorkeur op een commerciële partij zijn uitgekomen, hadden dezelfde financiële implicaties gespeeld. Daarnaast zou het bestek (periodiek) aanbesteed moeten worden, waarop meerdere partijen zouden kunnen inschrijven.

Tijdens de verdere financiële verkenning met ROVA bleek dat de huidige verdeelsleutel binnen Reestmond de overgang van medewerkers 'financieel in de weg zit.

Vooruitlopend op een bespreking in de raad, vertrouwen wij er op u via dit memo voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

K.H. Smidt,
wethouder

Reestmond: doorkijk verdeling tekort onder de deelnemende gemeenten

In de gemeenschappelijke regeling Reestmond is het volgende opgenomen over de verdeling van het tekort van Reestmond over de deelnemers:

Artikel 21. Betaling gemeentelijke bijdrage

1. *Elke gemeente levert jaarlijks een bijdrage in de algemene kosten van de regeling. De bijdrage wordt voor de helft op basis van het inwonertal van de deelnemende gemeenten omgeslagen en de andere helft naar rato van het aantal plaatsen op grond van de Wsw uitgedrukt in arbeidsjaren, dat de gemeenten hebben ondergebracht bij de uitvoeringsorganisatie.*
2. *Aan het begin van ieder kwartaal betalen de deelnemende gemeenten bij wijze van voorschot ¼ deel van hun in de begroting geraamde jaarlijkse bijdrage in de algemene kosten.*
3. *Elke gemeente betaalt jaarlijks een specifieke bijdrage bestemd voor de uitvoering van de in artikel 3 lid 1 bedoelde taken.*
4. *De hoogte van de specifieke bijdrage is afhankelijk van de prestatieafspraken die de uitvoeringsorganisatie maakt met de gemeenten.*
5. *De specifieke bijdrage wordt in maandelijkse voorschotten uitbetaald voor de 20e van elke maand (in de maand mei verhoogd met de vakantietoeslag).*
6. *Bij niet tijdige betaling van de bedragen genoemd in het eerste en derde lid, is de wettelijke rente verschuldigd.*

In de jaren vóór 2019 is deze regeling als volgt geïnterpreteerd: Van het tekort in Reestmond wordt eerst het bedrag dat de gemeenten ontvangen van het Rijk voor de uitvoering van de WSW. Daarna wordt het overblijvende tekort op basis van 50% op inwonersaantal en 50% op aantal SE verdeeld. Op basis van de primaire begroting 2018 is deze verdeling dan als volgt:

	Totaal	Gemeente Meppel	Gemeente Westerveld	Gemeente Staphorst
Tekort 2018	11.431.000			
Rijksbijdrage	10.473.000	6.614.000	2.790.000	1.069.000
Te verdelen tekort o.b.v. 50%/50%	958.000	533.000	261.000	164.000
Totale bijdrage		7.147.000	3.051.000	1.233.000
		63%	27%	11%

Voor de vergelijking is de gemeente De Wolden uit bovenstaand overzicht verwijderd, aangezien deze per 1-1-2019 zijn uitgetreden.

Sinds 2015 is de Rijksbijdrage voor de WSW opgenomen in het Participatiebudget. Hierbij is uitgegaan van het aantal sw-ers dat per 1 januari 2015 in de gemeente woonde. Daarop is een afbouw berekend op basis van sterftekans en pensioengerechtigdheid. Het werkelijk aantal sw-ers in de gemeente is dus losgelaten. Tevens bevat dit participatiebudget geld voor meer regelingen dan alleen de oude sw-ers.

Het is geen specifieke uitkering meer, maar een onderdeel van de algemene uitkering. Deze wijzigingen hebben ervoor gezorgd dat bij de herziene begroting 2019 van Reestmond het *totale* tekort is verdeeld op basis van 50% inwonersaantal en 50% op basis van het aantal sw-ers. De verdeling in de herziene begroting 2019 is dan als volgt:

	Totaal	Gemeente Meppel	Gemeente Westerveld	Gemeente Staphorst
Aantal inwoners	69.350	33.400	19.150	16.800
Aantal sw-ers	419	265	109	45
Tekort 2019	11.487.000			
50% op inwoners	5.743.500	2.766.156	1.585.984	1.391.360
50% op sw-ers	5.743.500	3.632.524	1.494.132	616.844
Totale bijdrage		6.398.680	3.080.117	2.008.203
		56%	27%	17%

Wanneer ook hierbij de Rijksbijdrage meegenomen was zou het plaatje als volgt zijn:

	Totaal	Gemeente Meppel	Gemeente Westerveld	Gemeente Staphorst
Aantal inwoners	69.350	33.400	19.150	16.800
Aantal sw-ers	419	265	109	45
Tekort 2019	11.487.000			
Rijksbijdrage	10.621.528	6.735.518	2.822.737	1.063.273
50% op inwoners	432.736	208.412	119.494	104.830
50% op sw-ers	432.736	273.687	112.573	46.475
Totale bijdrage		7.217.618	3.054.804	1.214.578
		63%	27%	11%

Voor Westerveld is het verschil beperkt. Voor Staphorst met maar weinig se en Meppel met verhoudingsgewijs veel se, is verschil groot. Daarnaast zou de verdeling op basis van se niet zo'n groot verschil maken ten opzichte van de Rijksbijdrage. Dan wordt de verdeling namelijk als volgt:

	Totaal	Gemeente Meppel	Gemeente Westerveld	Gemeente Staphorst
Aantal inwoners	69.350	33.400	19.150	16.800
Aantal sw-ers	419	265	109	45
Tekort 2019 verdeeld op sw-ers	11.487.000	7.265.048	2.988.265	1.233.687
Totale bijdrage		7.265.048	2.988.265	1.233.687
		63%	26%	11%

En zoals eerder al gezegd, is de WSW-bijdrage in de Participatieuitkering al niet meer gebaseerd op het werkelijk aantal sw-ers en wordt het vanaf 2021 volledig toegevoegd aan de Algemene Uitkering. De WSW-bijdrage is dan niet meer te herleiden. Dat zou kunnen pleiten voor een verdeling op basis van de sw-ers die Reestmond in dienst heeft.

Wanneer we nu een deel van de 'groen-mensen' conform het RIO zelf in dienst nemen dan zou het aantal se van de onze gemeente dalen. Deze daling zou dan ter dekking van de kosten van deze groen-mensen moet dienen. Wanneer er wordt uitgegaan dat dit 24 se is, dan wordt het plaatje op basis van de rijksbijdrage en dan de verdeling 50/50 als volgt:

	Totaal	Gemeente Meppel	Gemeente Westerveld	Gemeente Staphorst
Aantal inwoners	69.350	33.400	19.150	16.800
Aantal sw-ers	395	265	85	45
Tekort 2019	11.487.000			
Rijksbijdrage	10.000.008	6.735.518	2.201.217	1.063.273
50% op inwoners	743.496	358.079	205.306	180.112
50% op sw-ers	743.496	498.801	159.993	84.702
Totale bijdrage		7.592.398	2.566.515	1.328.087
		66%	22%	12%

Hierbij is de Rijksbijdrage naar verhouding ook verlaagd, want een deel van deze rijksbijdrage is ter dekking van de sw-ers die wij dan zelf in dienst hebben.

En bij alleen de 50/50 verdeling als volgt:

	Totaal	Gemeente Meppel	Gemeente Westerveld	Gemeente Staphorst
Aantal inwoners	69.350	33.400	19.150	16.800
Aantal sw-ers	395	265	85	45
Tekort 2019	11.487.000			
50% op inwoners	5.743.500	2.766.156	1.585.984	1.391.360
50% op sw-ers	5.743.500	3.853.234	1.235.943	654.323
Totale bijdrage		6.619.390	2.821.928	2.045.683
		58%	25%	18%

De verschillen zijn dan respectievelijk bij de rijksbijdrage € 488.000 en bij de 50/50 verdeling € 258.000. Daarvan kunnen de 24 medewerkers niet betaald worden. Wanneer we overstappen naar de verdeling op basis van alleen sw-ers, dan wordt het plaatje als volgt:

	Totaal	Gemeente Meppel	Gemeente Westerveld	Gemeente Staphorst
Aantal inwoners	69.350	33.400	19.150	16.800
Aantal sw-ers	395	265	85	45
Tekort 2019 verdeel op sw-ers	9.282.000	6.227.165	1.997.392	1.057.443
Totale bijdrage		6.227.165	1.997.392	1.057.443
		67%	22%	11%

Dan zou je met de 50/50 verdeling al op een verschil van € 608.000 uitkomen. Dat is nog niet toereikend ter dekking van de kosten van deze 24 mensen, maar dat komt al meer in de buurt.

Voor Staphorst zijn de verschillen nog veel groter dan voor Westerveld. Een verschil van bijna € 800.000 tussen wel of niet de rijksbijdrage gebruiken. En hetzelfde bedrag als alleen op basis van sw-ers wordt verrekend. Dat is op de begroting van Staphorst significant, zeker gelet op het relatief klein aantal sw-ers.

Disclaimer:

In bovenstaande berekeningen is met aannames gewerkt. Ze schetsen een beeld en zijn ter vergelijking. Er is **geen** gebruik gemaakt van de herziene begroting 2020 omdat in de begroting 2020 de overname van de groen-medewerkers naar onze gemeente al was verwerkt. Dat vertekent de verhouding en kan ook niet worden gebruikt ter vergelijking.

Samenvattend de bijdragen bij de verschillende berekeningen, alleen op basis van de herziene begroting 2019.

		Gemeente Meppel	Gemeente Westerveld	Gemeente Staphorst
Verdeling o.b.v. rijksbijdrage		7.217.618	3.054.804	1.214.578
Verdeling o.b.v. 50/50		6.398.680	3.080.117	2.008.203
Verdeling o.b.v. sw-ers		7.265.048	2.988.265	1.233.687
Verdeling o.b.v. rijksbijdrage	in procenten	63%	27%	11%
Verdeling o.b.v. 50/50	in procenten	56%	27%	17%
Verdeling o.b.v. sw-ers	in procenten	63%	26%	11%

En het bovenstaande overzicht wanneer onze gemeente 24 groenmensen uit Reestmond haalt:

		Gemeente Meppel	Gemeente Westerveld	Gemeente Staphorst
Verdeling o.b.v. rijksbijdrage		7.592.398	2.566.515	1.328.087
Verdeling o.b.v. 50/50		6.619.390	2.821.928	2.045.683
Verdeling o.b.v. sw-ers		7.706.468	2.471.886	1.308.646
Verdeling o.b.v. rijksbijdrage	in procenten	66%	22%	12%
Verdeling o.b.v. 50/50	in procenten	58%	25%	18%
Verdeling o.b.v. sw-ers	in procenten	67%	22%	11%

Overgang groen-mensen naar ROVA

Zoals hierboven aangegeven is het voor de dekking van de kosten van groot belang welke verdeelsleutel gehanteerd gaat worden om te bepalen wat de overgang van de groen-mensen gaat kosten. Er zijn twee constructies mogelijk zijn:

1. Dienstverband direct onder verantwoordelijkheid gemeente (uitgangspunt RIO);
2. Medewerkers blijven in dienst van Reestmond, maar worden gedetacheerd aan ROVA.

Beide constructies hebben hun eigen prijskaartje en vergen een andere organisatie. De kosten variëren tussen de één en twee miljoen waarbij ook het groenonderhoud als dekking kan worden gebruikt. De extra kosten voor onze gemeente op dit moment geraamd op maximaal € 700.000. Dat bedrag – zoals gezegd - kan wijzigen afhankelijk van de verdeelsleutel en de gekozen constructie.

